

Võru maakonnas, Rõuge vallas, Koemetsa külas, riigimetsa kvartali SR385 (katastritunnus 49301:001:0170; edaspidi *kvartal SR385*) eraldisel 1 harvendusraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Riigimetsa Majandamise Keskuse (edaspidi *RMK*) volitatud esindaja Rein Kuke 04.06.2025 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata kvartali SR385 eraldisel 1 kavandatud harvendusraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2. Kavandatud raie registreerimisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1. väike-konnakotka pesitsusaegset häirimist on võimalik vältida kui kavandatud raie väike-konnakotka elupaigas teostatakse väljaspool pesitsusperioodi, mis kestab 15. märtsist 31. augustini.

1.2.2. metsise pesitsusaegset häirimist on võimalik vältida kui kavandatud raie metsise elupaigas kanade sigimiselal teostatakse väljaspool pesitsusperioodi, mis kestab 1. aprillist kuni 15. juulini.

1.3. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. RMK volitatud esindaja Rein Kukk esitas 04.06.2025 Keskkonnaametile metsateatise, millega teatas kavandatavast harvendusraiest kvartali SR385 eraldisel 1. Metsateatis on kantud metsaressursi arvestuse riiklikusse registrisse nr 50001135208 all.

Kavandatud raieala paikneb Karula linnu- ja looduslal ning Koemetsa väike-konnakotka püsielupaiga piiranguvööndis.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes

2 sätestatud tähtajast (otsus on tehtud 15 tööpäeva jooksul arvates KeHJS § 6¹ lõikes 1 nimetatud teabe saamisest).

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Eraldisel 1 kavandatakse harvendusraiet 0,88 ha suurusel alal, raiemahuga 44 tm. Harvendusraiet tehakse metsa väärtuse tõstmiseks, metsa tiheduse ja koosseisu reguleerimiseks ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamise võimaldamiseks.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Kvartal SR385 asub Võru maakonnas, Rõuge vallas. Kavandatud raied jäävad alale, kus kehtib 2011. aastal kehtestatud Mõniste valla üldplaneering, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Raie eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja¹ §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietööl on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Kvartali SR385 sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustus piirkonnas.

Raiega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raialal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Eraldis 1 asub angervaksa kasvukohatüübis, kus kasvab keskealine kuusik.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raie otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raie läbi viiakse.

Harvendusraie langiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raie kavandatakse metsamaastikus, harvendusraie ei paikne veekogude rannal või kaldal, märgalal, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kavandatud raie jääb Koemetsa väike-konnakotka püsielupaiga piiranguvööndisse.

Väike-konnakotka püsielupaiga kaitse-eesmärgid on loetletud määruses „Väike-konnakotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri²“. Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja §-s 6.

Karula linnuala kaitse-eesmärgiks olevatest liikidest asub eraldisel I I kategooria kaitsealuse liigi väike-konnakotka ning II kategooria kaitsealuse liigi metsise elupaik.

Koemetsa väike-konnakotka püsielupaik hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvad Karula linnu- ja loodusala.

Kultuuriväärtusi raialal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

²Keskkonnaministri 19.04.2010 määrus nr 12.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava raie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi- raialal ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata. Langi ulatuses mõju veerežiimile ei ole oluline.

Välisõhk ja kliima- kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- raied ei mõjuta maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- raialal ei ole neid elemente ja kavandatud raie neid ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordne lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu. Raie teostamise järgselt mõjud pöörduvad. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raied on kavandatud Karula linnu- ja looduslal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Koemetsa väike-konnakotka püsielupaiga ega Karula linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõigel kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi³ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui

³Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätteid (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

halvenevad elupaiga kaitsestaatuse pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁴ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Harvendusraie eesmärk on eelkõige parandada peapuuliigi puude kasvutingimusi. Vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, metsamaastik ei killustu, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Seega ei ole kavandataval raiel olulist mõju Karula linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkidele.

Karula linnuala kaitse-eesmärgiks olevatest liikidest asub eraldisel I I kategooria kaitsealuse liigi väike-konnakotka elupaik. Väike-konnakotka soodsa seisundi tagab väike-konnakotka kaitseks moodustatud püsielupaik. Väike-konnakotkale tundlikumad alad on tsoneeritud sihtkaitsevööndisse. Piiritletud elupaigas ja püsielupaiga piiranguvööndis kavandatud hooldusraie ei mõjuta elupaiga seisundit oluliselt, sest raieala on väike (0,88 ha) ning raie käigus raiutakse puistu hajusalt hõredamaks, puistu säilib, metsamaastik ei killustu ja maastikuilme ei muutu. Väike-konnakotka kaitse tegevuskava põhjal ohustab väike-konnakotkaste pesapaikade seisundit peamiselt puistute killustumine lageraietega. Koemetsa väike-konnakotka püsielupaiga pindala on 36,54 ha. Kavandatav raie ei kahjusta elupaiga seisundit ning seega ei mõjuta kavandatud raie ebasoodsalt Karula linnuala kaitse-eesmärke. Väike-konnakotkas on eriti tundlik häiringute suhtes (sh metsaraie) elupaigas pesitsusperioodil 15. märtsist kuni 31. augustini. Väike-konnakotka häirimist on võimalik vältida, kui teostada raietööd väljaspool väike-konnakotka pesitsusperioodi, mis kestab 15. märtsist kuni 31. augustini.

Karula linnuala kaitse-eesmärgiks olevatest liikidest asub eraldisel I II kategooria kaitsealuse liigi metsise elupaik, kanade sigimisala pindalaga 11038 ha. Lähim metsise mänguala jääb kavandatavast raiest ca 830 m kaugusele. Metsamajandus on üks olulisemaid metsise arvukust mõjutavaid tegureid, aga samas on teada, et metsis on liik, kes on võimeline teatavat metsamajanduslikku mõju taluma kui arvestatakse metsise elupaigavajadusega. Metsisele tundlikumad alad on tsoneeritud sihtkaitsevööndisse, seda ümbritsevas metsise elupaigas väikesel alal teostatav harvendusraie ei kahjusta oluliselt elupaiga seisundit, oluline on tagada, et metsiseid pesitsuse ajal ei häirita. Samuti ei mõjuta kavandatav raie eeldatavasti pesitsusedukust negatiivselt, kuna metsise elupaigad on suured (kuni 3 km mängutsentrist) ja seal säilib piisavalt palju toitumiseks sobivat metsaala, kus puhmarindes domineerib mustikas. Elupaigas kavandatud hooldusraie ei mõjuta elupaiga seisundit oluliselt, sest raieala on väike ning raie käigus raiutakse puistu hajusalt hõredamaks, puistu säilib. Kavandatav raie ei kahjusta metsise elupaiga seisundit ning seega ei mõjuta kavandatud raie ebasoodsalt Karula linnuala kaitse-eesmärke. Metsis on eriti tundlik häiringute suhtes (sh metsaraie) elupaigas emaslindude pesitsusperioodil 1. aprillist kuni 15. juulini. Metsise häirimist on võimalik vältida, kui teostada raietööd väljaspool metsise pesitsusperioodi, mis kestab 1. aprillist kuni 15. juulini. Raie käigus

⁴ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

metsise elupaigas, kanade sigimisalal alusmetsa ja II rinde säilitamine (1 ha kohta vähemalt 2 raiumata 0,1 ha suurust eraldiseisvat ala) ning raiejäätmete ladustamine selliselt, et võimalikult palju puhmastikuga maapinda on raiejäätmetest puhas, aitab kaasa metsise elupaiga seisundi säilimisele.

Kuna kavandatud raieala mõjualas ja raiealal ei asu lisaks eelpool käsitletule muid Karula linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku, siis kavandatud raietegevus Karula linnu- ja loodusala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie eraldisel 1 ei mõjuta ebasoodsalt Karula linnu- ja loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

Eraldis 1 jääb angervaksa kasvukohatüüpi, kus raietöö on võimalik teostada külmunud pinnasega või kaitseala valitseja nõusolekul, kui pinnas seda võimaldab.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri määrusega „Metsa majandamise eeskiri“. Metsamaterjali kokkuveol järgida poollooduslike koosluste hooldamise üldnõudeid⁵.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raie on kavandatud Koemetsa väike-konnakotka püsielupaiga piiranguvööndis. Mõju püsielupaiga kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Karula linnu- ja loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud p 3.3.1.2. Alal ei esine muid Koemetsa väike-konnakotka püsielupaiga kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi mida raied mõjutaks.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas Koemetsa väike-konnakotka püsielupaiga kaitse-eeskirjaga, looduskaitseseaduse ja metsaseadusega, seega olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud pinnaselt või muul ajal, kaitseala valitseja nõusolekul.

Looduskaitseseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Väike-konnakotka häirimise vältimine on tagatud määruse „Väike-konnakotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“ § 6 lõikega 2, mille järgi püsielupaiga piiranguvööndis on raied keelatud 15. märtsist 31. augustini.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

⁵ Poollooduslike koosluste hooldamise kohta on võimalik leida infot Keskkonnaameti lehel, maahoolduse büroo alajaotuses aadressil <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/looduskaitse/parandniitude-hooldamine>

3.4. Eelhindangu järeldus

Kavandatud raiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana Looduskaitseseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Karula linnu- ja loodusalale, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitse-õuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhindangu koostaja:

Ain Pommer

metsahoiu vanemspetsialist

metsaosakond